

Document de retorn del procés participatiu del canal participa de la Generalitat de Catalunya sobre l'Agenda Rural de Catalunya

En aquest document s'inclou el retorn del procés participatiu del canal participa de la Generalitat de Catalunya sobre l'Agenda Rural de Catalunya, que va tenir lloc del 12 de gener al 15 de febrer de 2022. Una vegada finalitzat el procés participatiu, el Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural, conjuntament amb la Comissió Redactora de l'Agenda Rural de Catalunya, elaboraran la documentació de l'Agenda Rural resultant del procés de participació.

Mitjançant aquest procés participatiu, el Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural, va informar a la ciutadania de la proposta d'Agenda Rural de Catalunya, i va rebre propostes que permeten completar-la i adaptar-la a les necessitats exposades per les persones i entitats participants.

La proposta s'orientava a:

- Situar el món rural al centre de l'acció política i l'interès social, cultura i econòmic.
- Donar resposta als principals reptes dels territoris rurals de Catalunya plantejats a l'Agenda Rural.
- Incidir en la prioritització de polítiques i accions per a la ruralitat en el marc del nou període de programació dels fons europeus (FEDER, FEADER, FSE, entre altres).

El procés participatiu es va focalitzar en el contingut de la proposta d'Agenda Rural de Catalunya elaborada a partir d'un període de participació previ entre els mesos de febrer i novembre de 2021 per la Comissió Redactora i la Comissió Motora de l'Agenda Rural i que es basa en 7 eixos de debat:

1. **Persones, benestar i repte demogràfic:** Reforçar la cohesió social i el benestar mitjançant la millora dels serveis necessaris pel ple desenvolupament de les persones, la igualtat d'oportunitats i el seu acompanyament. Alhora, afrontar el repte demogràfic en termes d'arrelament social, envelliment amb dignitat, acollida de nova població i creació de noves oportunitats per viure al món rural.
2. **Transició ecològica:** Accelerar la transició energètica, gestió regenerativa dels recursos naturals i protecció dels serveis ecosistèmics, i posar mesures per a la mitigació i adaptació al canvi climàtic,.
3. **Territori connectat:** Garantir la digitalització, mobilitat sostenible i intel·ligència territorial.
4. **Sistema agroalimentari:** Re-connectar les baules del sistema agroalimentari, relleu generacional agrari i pesquer, cadenes de valor justes, sobirania alimentària, producció i distribució agrària i forestal.
5. **Gestió forestal:** Silvicultura, prevenció d'incendis forestals i oportunitats dels aprofitaments no fustaners.
6. **Innovació i dinamització social i econòmica:** Impulsar la innovació rural i la dinamització econòmica i el vigor cultural mitjançant el relleu generacional rural, activitat econòmica, valorització del patrimoni i innovació cultural.
7. **Governança:** Construir un marc sòlid, proper i eficient de governança a través de la reconexió de les necessitats i realitats urbanes-rurals, un marc legal, sistemes de preses de decisions i implementació de les accions que garanteixin un desenvolupament rural veritable.

També, en el procés participatiu es van establir els següents límits de debat:

- En aquest debat es contemplaran aportacions que tinguin a veure directament amb el contingut d'accions i propostes a desenvolupar de l'Agenda Rural de Catalunya.
- Les aportacions que es vulguin fer arribar han d'estar degudament argumentades per facilitar la seva valoració.

En la següent taula es mostra el retorn de les 22 aportacions que van sorgir del procés participatiu. Es pot veure l'eix del debat, el títol de l'aportació, el contingut de la proposta i el retorn.

Eix	Títol	Contingut proposta	Suports obtinguts	Resposta a la proposta
3	Ramal ferroviari Cerdanya-Alt Urgell-Andorra	Donada la molt elevada afluència de viatgers i mercaderies que arriben a l'Alt Urgell i a Andorra, és necessari estudiar l'emplaçament d'un ramal de la línia ferroviària Montcada Bifurcació-La Tor de Querol fins a La Seu d'Urgell i Andorra. Aquest fet permetria un estalvi significatiu en el cost de manteniment de la xarxa viària, millor aprofitament de la línia actual, millora de qualitat i de cost del transport públic a la zona, i una reducció substancial de les emissions de CO2.	1	Dins de l'apartat 3.1.4. Consolidar i ampliar l'oferta ferroviària, l'agenda inclou l'acció 391, que recull el sentit de la proposta de forma genèrica. Per tant, es considera que la proposta ja ha quedat recollida dins d'aquesta acció.
4	Sistema agroalimentari: Espais test	Els espais tests s'haurien d'utilitzar no només per les persones d'origen no pagès sinó per tal que fossin exemples de sistemes de producció de models existents (ecològica, integrada, regenerativa, agricultura de baix carboni.....)d'explotacions actuals pioneres en àmbit de la sostenibilitat i que siguin un referent per a les explotacions agràries per tal de poder implementar futures pràctiques agrícoles sostenibles.	0	El redactat de l'acció 441 (Impulsar Espais Test Agraris (finques d'experimentació i acompanyament de nous projectes), especialment vinculats al format cooperatiu, per facilitar el relleu agrari i facilitant la incorporació de les persones d'origen no pagès) no es limita a persones d'origen no pagès, destacant que l'objectiu és facilitar el relleu agrari i la incorporació a l'activitat agrària de persones que provenen de fora del sector, precisament per tal de generar més ocupació dins del sector primari. En aquest sentit, l'objectiu dels estais test no és el de ser finques

				demostratives. Per aquest motiu, la proposta queda desestimada.
4	Ramaderia extensiva_4	L'altra, és el tema de les granges que compren bestiar de la Unió Europea, l'engreixen a Catalunya i l'exporten fora de Catalunya via baixell, model no sostenible. Cal potenciar les que fixen població al territori, i treballen dins el circuit català, i son granges familiars (explotacions agràries i prioritàries).	1	L'apartat 4.2.3 (Afavorir i recuperar la ramaderia extensiva) s'inclouen mesures de suport als ramats locals de bestiar en producció ecològica i/o extensiva i de reducció dels impactes negatius de la ramaderia intensiva. Per tant, es considera que la proposta ja queda recollida dins d'aquestes accions.
4	Sistema agroalimentari: Terres en desús	Els agricultors i ramaders també hauríem de tenir prioritat en poder-les utilitzar, el fet d'haver hagut de conviure molts anys amb aquestes terres abandonades i sense cap possibilitat d'accedir-hi hauríem de ser els primers en poder-hi accedir i sinó hi estan interessats que aquestes terres es possessin a disposició d'aquests nous agricultors. Es podria utilitzar la figura de l'Explotació Agrària Prioritària per assignar prèviament aquests espais.	0	L'eix 4.1.1. (Facilitar l'accés a la terra) estableix criteris ambientals i socials per facilitar l'accés a la terra per aquelles persones que vulguin dedicar-se a la pagesia i ramaderia i per tant, està destinada a professionals ja establerts i nova pagesia, tot i que es vol afavorir el relleu generacional. Per altra banda, l'acció 425 (Evitar la concentració de terres, fet que dificulta la dinamització del sector i l'entrada de nous pagesos/es. Protecció de les petites propietats enfront dels fons d'inversió i multinacionals) estableix que cal prioritzar la no concentració de terres. En base a aquests motius, i per no canviar el sentit de les propostes incloses a l'Agenda Rural, la proposta queda desestimada.

4	Sistema agroalimentari: Accés a la terra	Els bancs de terres primerament s'haurien d'oferir als agricultors d'explotacions prioritàries, sobretot per afavorir als agricultors amb parcel·les colindants o de la zona, per tal de promoure la fixació de la gent del territori.	0 L'eix 4.1.1. (Facilitar l'accés a la terra) estableix criteris ambientals i socials per facilitar l'accés a la terra per aquelles persones que vulguin dedicar-se a la pagesia i ramaderia i per tant, està destinada a professionals ja establerts i nova pagesia, tot i que es vol afavorir el relleu generacional. Per altra banda, l'acció 425 (Evitar la concentració de terres, fet que dificulta la dinamització del sector i l'entrada de nous pagesos/es. Protecció de les petites propietats enfront dels fons d'inversió i multinacionals) estableix que cal prioritzar la no concentració de terres. En base a aquests motius, i per no canviar el sentit de les propostes incloses a l'Agenda Rural, la proposta queda desestimada.
4	Sistema agroalimentari: Ramaderia extensiva 1	En moltes zones de Catalunya la ramaderia extensiva no és viable. Als Pirineus és el sistema productiu però a Plana de Lleida la ramaderia extensiva de boví és inexistent, i d'oví està en perill d'extinció perquè és pràcticament inviable donat que els cultius que s'han implementat (fruiters, panís, cereals) i els fitosanitaris necessaris per aquests cultius són perjudicials per la ramaderia extensiva.	0 L'acció 4.5.1 (Facilitar la transició agroecològica entesa com una progressiva reducció en l'ús de fitosanitaris i fertilitzants químics en la línia de l'estratègia "From farm to fork" de la Comissió Europea i la reducció de gasos d'efecte hivernacle. En aquest sentit, potenciar la fertilització orgànica (tancant cicles) i potenciar els anàlisis dels sòls per aplicar la fertilitat "a mida", millorar l'eficiència en l'ús de l'aigua, etc. no només a nivell de finques petites però també en les grans explotacions cerealístiques/farratgeres.) recull la problemàtica a la que fa referència la proposta, mentre que les mesures 461 a 469 recullen la proposta de potenciar pràctiques més sostenibles en la ramaderia (no només extensiva). Per tant, es considera que la proposta ja queda recollida dins d'aquestes accions.

4	Ramaderia Extensiva 2	<p>Continuació: A més a més, l'alt preu dels arrendaments de les terres d'aquesta zona, fan que no hi hagi superfície per a dedicar-la a les pastures, les dobles collites d'aquestes terres tant fèrtils que fan que no hi hagi temps per entrar els animals a pasturar... tots aquests factors fan que la ramaderia extensiva a la plana de Lleida hagi pràcticament desaparegut sense camí de retorn.</p>	0	<p>L'acció 4.5.1(Facilitar la transició agroecològica entesa com una progressiva reducció en l'ús de fitosanitaris i fertilitzants químics en la línia de l'estratègia "From farm to fork" de la Comissió Europea i la reducció de gasos d'efecte hivernacle. En aquest sentit, potenciar la fertilització orgànica (tancant cicles) i potenciar els anàlisis dels sòl per aplicar la fertilitat "a mida", millorar l'eficiència en l'ús de l'aigua, etc. no només a nivell de finques petites però també en les grans explotacions cerealístiques/farratgeres.) recull la problemàtica a la que fa referència la proposta, mentre que les mesures 461 a 469 recullen la proposta de potenciar pràctiques més sostenibles en la ramaderia (no només extensiva). Per tant, es considera que la proposta ja queda recollida dins d'aquestes accions.</p>
4	Ramaderia extensiva 3	<p>Continuació: A la muntanya, en el cas concret del boví pràcticament no hi ha engreix d'animals, només hi ha cria fins a 6 o 7 mesos d'edat, i l'engreix es realitza en explotacions extensives d'altres zones de Catalunya. Els animals que només han pasturat és necessari engreixar-los en una granja. Un tipus de ramaderia sola no és viable, la ramaderia intensiva necessita a l'extensiva i l'extensiva necessita a la intensiva per poder tancar el cercle.</p>	0	<p>L'acció 4.5.1(Facilitar la transició agroecològica entesa com una progressiva reducció en l'ús de fitosanitaris i fertilitzants químics en la línia de l'estratègia "From farm to fork" de la Comissió Europea i la reducció de gasos d'efecte hivernacle. En aquest sentit, potenciar la fertilització orgànica (tancant cicles) i potenciar els anàlisis dels sòl per aplicar la fertilitat "a mida", millorar l'eficiència en l'ús de l'aigua, etc. no només a nivell de finques petites però també en les grans explotacions cerealístiques/farratgeres.) recull la problemàtica a la que fa referència la proposta, mentre que les mesures 461 a 469 recullen la proposta de potenciar pràctiques més sostenibles en la ramaderia (no només extensiva). Per tant, es considera que la proposta ja queda recollida dins d'aquestes accions.</p>

4	<p>La producció agrícola sostenible, una visió per a l'agricultura de Catalunya</p>	<p>Hem seleccionat algunes de les actuacions proposades i presentem propostes, no excloents i més inclusives, amb l'objectiu de fomentar un món agrari més sostenible en diferents àmbits. Actualment, dels diferents sistemes productius, la producció convencional representa un 85,5%. L'objectiu de les propostes és promocionar sistemes productius sostenibles i certificables d'origen català perquè hi ha molt camí per recórrer. Específicament, es proposa: 1) Canviar el títol de l'acció 4.2.2 Impulsar l'agricultura ecològica i regenerativa per 4.2.2 Impulsar l'agricultura ecològica, sostenible i regenerativa; 2) Es proposa incorporar "i de productes catalans certificats en sistemes productius sostenibles, com l'actual producció integrada," a les accions 456, 457, 494 i 506.</p>	35	<p>El Consell Català de la Producció Integrada ha fet dues propostes. La primera proposta, el canvi de títol de l'acció 4.2.2, queda recollida. Pel que fa a la segona proposta, es considera que la incorporació del text proposat a les accions 456, 457, 494 i 506 canviarien el sentit del terme "ecològic" tal i com va ser proposat a l'Agenda Rural. En aquest sentit, es desestima la proposta pel que fa a les accions esmentades però s'incorpora una nova acció que recull el sentit de la proposta sense alterar el sentit de les accions esmentades. El redactat de la nova acció incorporada a l'Agenda Rural és el següent: "Promocionar, per part de l'administració pública, els sistemes productius sostenibles i certificats d'origen català, com l'actual producció integrada".</p>
4	<p>Participació comporta suport i facilitar-la</p>	<p>Si es vol fomentar la participació de les persones consumidores i entitats, com recull l'acció 567, ser persones consumidores organitzades, ser conscients de la força del consum i les possibilitats d'incidència, ens calen línies de suport a l' associacionisme, a les cooperatives i organitzacions de segon grau, com espais de coordinació, de recerca participada amb els agents implicats i acció política, reforçar aquests espais.</p>	1	<p>Les línies d'acció 546-548 i 550 recullen la necessitat de fer efectiva la participació dels diferents elements participants del sistema alimentari dins de les polítiques públiques de forma genèrica. Per tant, la proposta queda recollida dins d'aquestes accions.</p>

2	Aportacions de l'ACM	Al repte 2, TRANSICIÓ ECOLÒGICA, al punt 2.1. "Garantir la gestió integral del cicle de l'aigua", proposem afegir en l'acció 224 o fer-ne una de nova, amb el següent text. Proposta: "Incloure en el Pla General de Sanejament de Catalunya (PGSAC) 2022-2033 totes les actuacions previstes per al període 2028-2033 en el període 2022-2027 i que s'executin, en tot cas, abans de l'any 2030	0	S'accepta la proposta i es crea una nova acció seguida de la 224 amb el text proposat.
1	Priorització de nuclis rurals remots	En moltes de les mesures es parla de prioritzar als nuclis rurals més petits, o micropobles. Però sovint els municipis rurals amb major risc de despoblament o manca d'oportunitats per a un desenvolupament sostenible són els municipis més allunyats de les aglomeracions urbanes. En canvi, molts municipis rurals petits estan molt ben connectats amb aquestes. Cal, per tant, prioritzar l'atenció no en els nuclis rurals petits o micropobles en general, sinó aquells que també són remots.	0	S'accepta la proposta i en les accions mencionades s'incorporarà la frase "amb especial èmfasi amb els nuclis rurals petits o micropobles amb menys accessibilitat a nuclis de serveis".
6	Avals socials i públics per a l'emprenedoria rural	Entre els recursos previstos per a la creació d'empreses (6.4.4), incloure els avals socials i públics com a mecanismes facilitadors de l'accés al crèdit. I en general, facilitar els instruments financers de forma preferent per a persones emprenedores novingudes en municipis rurals de caràcter remot.	0	S'accepten les proposta a l'acció. I el text definitiu de l'acció 821 és el següent: Garantir el finançament per a les empreses i els emprenedors en municipis rurals i amb especial èmfasi a municipis petits aïllats dels nuclis de serveis. Promoure que hi hagi bancs/entitats que paguin factures per avançat (ex: ICF). Incloure els avals socials i públics com a mecanismes facilitadors de l'accés al crèdit.

6	<p>Per d'ajudar a prioritzar i seleccionar aquells aspectes que considerem clau per fer front a la problemàtica de l'entorn rural</p>	<p>En el marc de la consulta oberta sobre l'Agenda Rural de Catalunya, des de la Institució Catalana d'Estudis Agraris (ICEA) fem arribar uns comentaris amb l'objectiu d'ajudar a prioritzar i seleccionar aquells aspectes que considerem clau per fer front a la problemàtica de l'entorn rural.</p> <p>Hem evitat proposar noves actuacions (document adjunt), vist el gran nombre de ja proposades, i indiquem unes línies generals d'actuació que ajudin a definir les prioritats.</p>	3	<p>Els principis generals que es proposen ja estan incorporats en les diferents accions de l'Agenda Rural entre els diversos eixos. De les accions que es recomana prioritzar cal tenir present que l'espai del Canal Participa no és l'espai per fer prioritzacions d'accions, sinó que va donar aquest espai en el procés participatiu on es va treballar de manera grupal i consensuada. Les prioritzacions metodològicament no s'han treballat de forma individual sinó buscant el consens grupal. Així doncs, les propostes de priorització no s'incorporen.</p>
	<p>El món rural necessita una estratègia comuna.</p>	<p>Demaneu que el Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural i tot el Govern, que entomi el desenvolupament de l'Agenda Rural com un repte transformador de país. Que es traci una estratègia transversal comuna. I que es prioritzin accions, a curt, mitjà i llarg termini, amb compromisos de calendari, i dotació real de pressupost. Que des de el primer moment es vegi l'aposta per tirar-la endavant, i complir-la.</p>	2	<p>Es tindrà en consideració l'aportació tot i que no es veurà reflectida en una acció concreta.</p>
1	<p>Dialectes catalans</p>	<p>Punt 30. Dins dels continguts rurals adaptats a cada zona, incloure la promoció i educació basada amb la immersió lingüística en el català de cada zona territorial.</p>	0	<p>S'accepta la proposta i l'acció 30 queda redactada de la següent manera: "Potenciar continguts rurals en el temari de l'escola pública, tan per escoles d'entorn rural com especialment urbà. Hi ha una gran desconexió entre aquests dos mons i caldria reconnectar-los des de la infància. Potenciar continguts mediambientals sostenibles, així com presentar el sector primari com a gestor del territori o productor d'aliments de proximitat, bons i sostenibles i alhora promoure promoció i educació basada amb la immersió lingüística en el català de cada zona territorial."</p>

1	Cultura popular	Punt 117. Afegir el concepte de cultura popular en el redactat.	0	S'accepta la proposta i s'ha inclòs el concepte, tal i com es mostra en l'acció 113 " Donar més suport al teixit associatiu/cultural del món rural. Promocionar activitats culturals, de cultura popular i de lleure i educació no formal que complementin l'oferta educativa als pobles. Oferir activitats de lleure per infants i joves. "
1	Carnet jove més ampli	Punt 175. Carnet jove a nivell de vegueria.	0	No s'accepta la proposta ja que el sentit de la proposta és més general i ja es té en compte a nivell comarcal i municipal.
2	Nacionalitzacions	Punt 233. Incloure la via de les nacionalitzacions com a eina per a la gestió pública	0	Ja hi ha mesures d'impuls i de garantia dels serveis bàsics i públics a l'Agenda Rural i per tant aquesta proposta queda desestimada.
7	Garantir presència	Punt 860. A més de descentralitzar la presa de decisions, garantir la presència de persones provinents del món rural en els espais de presa de decisions.	0	Tant les mesures incloses en l'apartat 7.2.2 i 7.4 de l'agenda rural van encaminades a millorar la coordinació efectiva i facilitar la participació dels diferents agents i ciutadania en la presa de decisions implementant models de co-governança. Es considera que la proposta ja ha quedat recollida amb aquestes accions.
7	Reconnexió del món rural i urbà	Punt 887. Suprimir el concepte de museus-experiència, ja que no ha de ser el model ni l'únic camí a seguir	0	L'Agenda Rural ha recollit totes les propostes rebudes mitjançant un procés participatiu, que després han estat prioritzades. Per tant, queda fora del procés obert al participa suprimir accions ja incloses a l'Agenda Rural. La proposta queda per tant, desestimada.

7	Processos participatius	Punt 888. processos participatius a nivell municipal sí, però també a nivell supramunicipal, ja bé sigui en un àmbit concret en funció de la dinàmica o bé a nivell comarcal o de vegueria.	0	La proposta està recollida a l'acció 889 i per tant, queda desestimada incloure-la a l'acció 888.
4	Llaurant el cel , recarbonitzant el sòl	En el document adjunt destaquem algunes de les conclusions de l'edició AtmosTerra 2021 que creiem podem ser aportacions al procés participatiu de l'Agenda Rural de Catalunya i a algunes de les accions que s'hi recullen.	0	Es tindrà en consideració l'aportació tot i que no es veurà reflexada en una acció concreta.
7	Proposta de creació d'una àrea de gestió i coordinació d'una estratègia sobre el patrimoni rural de pedra seca, el seu ofici i la tècnica constructiva	Vista la transcendència que s'atorga a la pedra seca a l'Agenda Rural de Catalunya, i per tal de garantir una correcta aplicació d'estratègies transversals i unes actuacions plenament significatives a curt, mitjà i llarg termini, es proposa la creació d'una àrea específica de gestió i coordinació, responsable de l'aplicació i coordinació d'una estratègia transversal i de país en relació al patrimoni rural de pedra seca, el seu ofici i la seva tècnica constructiva.	0	Tenint en compte els arguments exposats en la documentació adjunta a la proposta, s'accepta la inclusió de l'acció.

